

Perustietoa ratakapasiteetista ja käsittelijöistä

Mitä Finrail tekee, entä Väylävirasto?

- Väylävirasto vastaa kapasiteetinhallinnan periaatteiden määrittelemisestä
- Väylävirasto tilaa radan kunnossapidon työt urakoitsijoilta

- Finrailin ratakapasiteettiasiantuntijat käsittelevät lähetetyt hakemukset Väyläviraston periaatteiden mukaisesti
- Finrail vastaa kapasiteetinhallinnan tietojärjestelmien kehittämisestä
- Finrailin liikenteenohjaus ohjaa junaliikennettä myönnetyn kapasiteetin mukaisesti

- Finrailin liikennesuunnittelijat tekevät ratatöiden ja junaliikenteen yhteensovittamista

Miksi kapasiteetinhallinta on tärkeätä?

- Junaliikenteessä on vähiten häiriöitä, kun liikenne sujuu aikataulun mukaan
  - Juna pystyy kulkemaan sille myönnetyn kapasiteetin mukaisesti ilman, että muu liikenne häiritsee sitä tai että se aiheuttaisi häiriöitä muulle liikenteelle
- Huonosti haettu aikataulu voi aiheuttaa esimerkiksi useamman tunnin kestävän liikennehäiriön, jos juna ei pysty noudattamaan aikatauluaan ja jättää muita junia myöhään tai sotkee junakohtauksia.
- Rataverkko on suljettu kokonaisuus, josta suurin osa on yksiraiteista, joten kaikki tapahtumat heijastuvat nopeastikin muihin juniin ja laajalle alueelle.

Miksi kapasiteetinhallinta on tärkeätä?

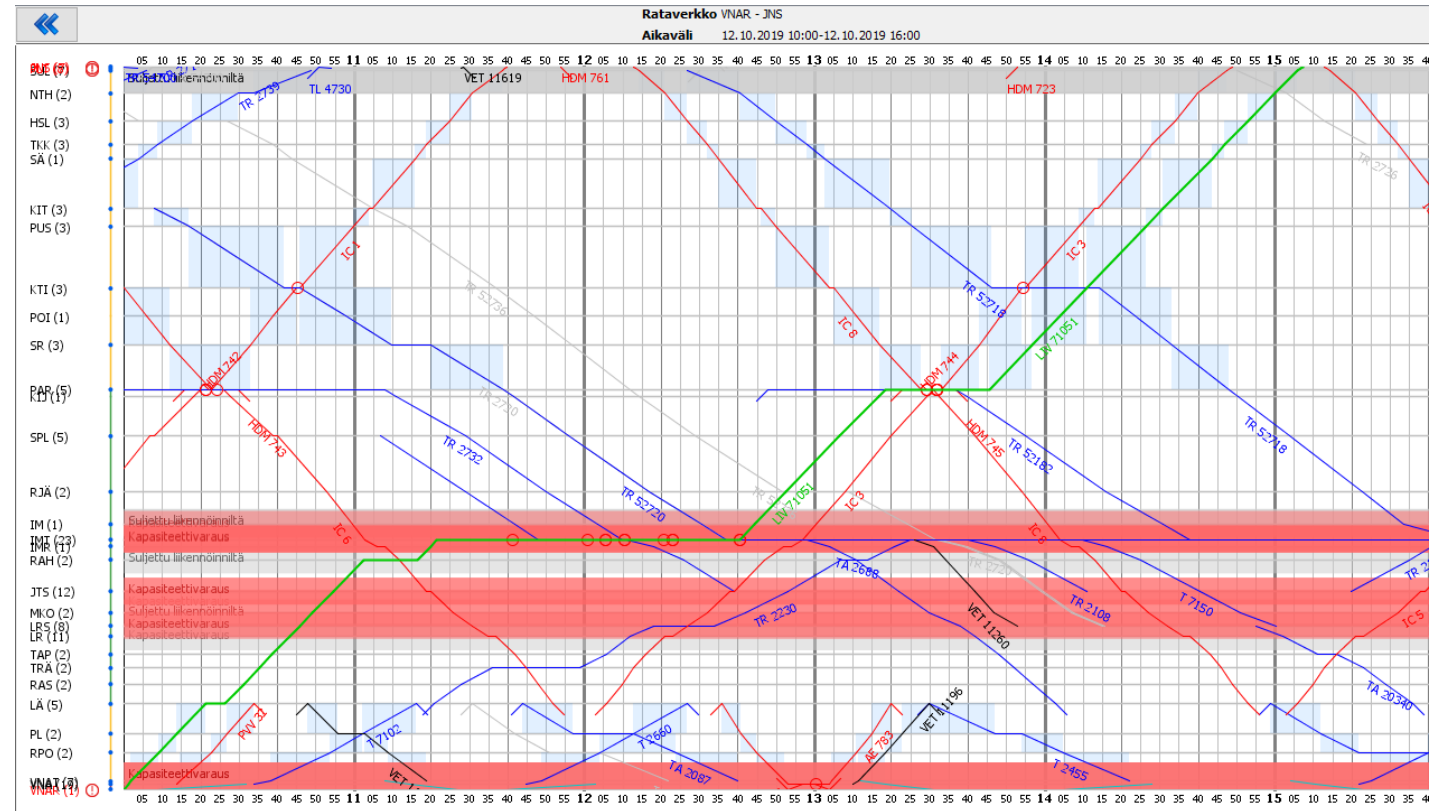
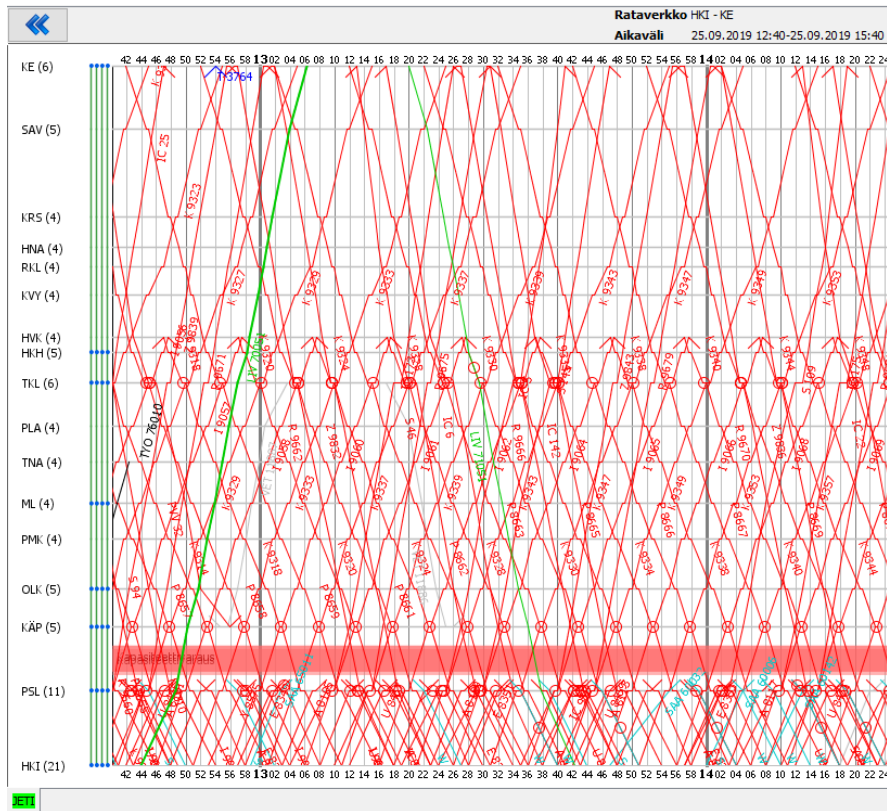
- Tässä koulutuksessa keskitytään enemmän junaliikenteen kapasiteetinhallintaan, mutta kapasiteetinhallinta on käsitteenä todellisuudessa laajempi: se kattaa kaikenlaisen kapasiteetin myöntämisen eri tarkoituksiin niin, että varattu kapasiteetti on juuri kyseisen toimijan käytössä – olipa se sitten juna, vaihtotyöyksikkö, ratatyö tai jokin muu varaus.
- Ratatöihin liittyvä kapasiteetinhallinta työrakoineen jne. on ihan yhtä tärkeätä, sillä huonosti suunniteltu työrako junaliikenteen seassa voi aiheuttaa ihan yhtä suuria häiriöitä kuin myöhässä kulkeva juna

Myönnetyn kapasiteetin (= aikataulu) mukainen kulku

- Peruseriaate (suurella kuvassa) on se, että myöhässä oleva juna väistää aikataulussa kulkevia
  - Kokonaisuus täytyy kuitenkin aina huomioida, mikä juna on kokonaisuuden kannalta tärkein?
- Kiireellinen kapasiteetti voidaan joutua hakemaan junalle uudelleen
  - Tyypillinen esimerkki on tilanne, jossa junan halutaan lähtevän lähtöpaikalta yli 30 minuuttia etuajassa tai muu kuin matkustajajuna jää yli 120 minuuttia lähtöpaikalta myöhään
    - Kiireellinen kapasiteetti pitää tällöin hakea uudelleen uusilla aikatiedoilla. Vanha hakemus tulee perua. Perumisen jälkeen samaa numeroa voi kuitenkin käyttää uudelleen.
  - MOKA-järjestelmä on julkiverkosta selaimella käytettävä versio LIIKEstä (esityksen lopussa on kaksi tarkentavaa sivua.).

Myönnetyn kapasiteetin (= aikataulu) mukainen kulku

Myöhässä lähtö kertautuu varsinkin yksiraiteisilla rataosilla, kun liikenteenohjaus joutuu sovittamaan kulun aikataulussa kulkevien junien mukaan.

Seisontaraiteiden käytöstä sopiminen

- Kaluston säilyttämisestä on omaa ohjeistusta, mm.:
  - Liikennesuunnittelun työohjeessa on myös oheinen maininta. Siellä on myös muita kohtia, joissa mainitaan raidesuunnittelu erilaisissa tilanteissa:

5 Liikennesuunnittelijan tehtävät ratapihujen raiteisto kapasiteetin jakamisessa

Rautatieyritykselle varataan tarpeen mukaan raidekapasiteettia liikennöintiä tai kaluston säilyttämistä varten solmitun ratapihasopimuksen tai liikennesuunnittelijan kanssa sovitun perusteella.

Kapasiteettivaraukseen merkitään tarvittaessa lisätietona mikä osa raiteesta varataan. Tilapäistä seisottamistarvetta varten merkitään varaukselle se aika, jolloin kalustoa todellisuudessa raiteella on.

Kaluston säilyttämisen yhteydessä merkintää käytetään liikennöitsijöiden, urakoitsijoiden ja museoliikenteen tarpeille. Tällä merkinnällä voidaan myös varata kapasiteettia erilaisia koeajoja tai museoliikenteen liikennepaikkaväleille ulottuvaa liikennöintiä varten.

- Liikennesuunnittelualueet ja liikennesuunnittelijat:
<https://tmfg.fi/fi/finrail/liikennesuunnittelun-yhteystiedot>

Kiireellisen kapasiteetin käsittely

- Arkisin toimistoaikaan ratakapasiteettiasiantuntijat käsittelevät kiireellisiä kapasiteettihakemuksia. Poikkeuksena pienoperaattorit (ml.työkoneet), joiden käsittelystä rataliikennekeskus vastaa.
  - Jarno Siitari hoitaa tavaraliikenteen käsittelyä pääsääntöisesti virka-aikaan.
- Virka-ajan ulkopuolella rataliikennekeskus käsittelee kaikki hakemukset. Toiminto on käynnissä 24/7.
- Rataliikennekeskukseen voi olla yhteydessä operatiivisissa tilanteissa. Erityisesti silloin, jos aikataulu täytyy saada käsiteltyä erittäin nopeasti jonkin poikkeuksellisen tilanteen seurauksena.
- Hakemuksia käsitellään viikossa n. 2000 kappaletta
  - Perumisia ei käsitellä, vaan ne ovat pelkästään operaattorin päätöksiä.

Yhteystietoja:

- Rataliikennekeskus: rataliikennekeskus@liikenteenohjaus.fi, +358295344120
- Ratakapasiteettiasiantuntijat: Jarno Siitari +358401678761, Timo Kovanen +358408299924, Ville Kymäläinen +358504672990
- Kapasiteettiasiantuntijat tavoittaa sähköpostiosoitteesta kapasiteetinhallinta@finrail.fi
- Kapasiteetinhallintapäällikkö Tiina Kiuru +358408665236